

Årsmelding

2017

Om Lovdata

Lovdata er Norges sentrale leverandør av rettslig informasjon

På Lovdatas nettsted www.lovdata.no ligger viktige og sentrale rettskilder gratis tilgjengelig. Informasjonen omfatter lover og forskrifter - som til sammen bestemmer borgernes rettigheter og plikter – samt nye avgjørelser fra Høyesterett og lagmannsrettene, enkelte avgjørelser fra tingrettene og prioriterte avgjørelser fra Menneskerettsdomstolen i Strasbourg. Nettstedet har mellom to og fem millioner oppslag i måneden. Mange andre nettsteder benytter lenker til Lovdatas startside eller direkte til en lov eller forskrift hos Lovdata. For profesjonelle brukere tilbyr Lovdata et utvidet rettsinformasjonssystem med avanserte søkemuligheter og funksjoner - *Lovdata Pro*. Lovdata har en sentral rolle i forvaltningen av regelverk, blant annet ved å kunngjøre i *Norsk Lovtidend* og ved en kontinuerlig konsolidering av lover og forskrifter, dvs. innarbeiding av endringer i hele det norske regelverket slik at den enkelte lov og forskrift til enhver tid er ajourført.

Lovdatas organisering og formål

Lovdata er en privat stiftelse opprettet av Justisdepartementet og Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Lovdata har som formål å opprette og drive rettslige informasjonssystemer. Lovdatas vedtekter pålegger stiftelsen å drive etter forretningsmessige prinsipper. Stiftelsen driver uten subsidier fra det offentlige.

I Lovdatas styre sitter representanter for Justis- og beredskapsdepartementet, Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo, Stortinget, Den Norske Advokatforening og Den Norske Dommerforening. Lovdata har en solid forankring i såvel sentrale, offentlige institusjoner som i det private næringsliv.

Lovdata bidrar til rettssikkerhet gjennom å gjøre rettsinformasjon tilgjengelig for både profesjonelle brukere og folk flest. Lovdata er opptatt av å være nøytral og uavhengig i sitt forhold til alle deler av rettslivet. Lovdata tilstreber å presentere et helhetlig bilde av rettstilstanden og at rettsinformasjon gjøres transparent.

Lovdatas samarbeidspartnere

Lovdata samarbeider med Domstoladministrasjonen og domstolene om elektronisk publisering av rettsavgjørelser, også avgjørelser som ikke blir publisert på annen måte. Lovdata bidrar også til publisering av konvensjonelle trykksaker som *Norges Lover*, *Overenskomster med fremmede stater*, *Cappelen Damms og Fagbokforlagets særtrykk av lover*. Lovdata har utstrakt kontakt med de juridiske fakultetene, noe som blant annet konkret resulterer i at Lovdata finansierer vitenskapelige assistentstillinger, utgir tidsskrifter og sørger for tilgang til Lovdata Pro for studenter og lærere.

System for profesjonelle brukere

Lovdata Pro er et effektivt rettslig informasjonssystem og juridisk arbeidsverktøy for alle profesjonelle brukere i privat og offentlig sektor. Systemet omfatter lover og forskrifter, rettsavgjørelser, uttalelser og vedtak, forarbeider, juridisk litteratur mv. – i til sammen mer enn 150 databaser. Tilbudet inkluderer EUR-Lex – EUs rettslige informasjonssystem - samt alle direktiver og forordninger som er inkludert i EØS-avtalen i norsk oversettelse. Lovdata vedlikeholder et stort antall lenker mellom norske rettskilder og rettskildene for EØS og EU.

Lovdata

Styreleders betraktninger	4
Tilbakeblikk på 2017	5
Lover på engelsk hos Lovdata	5
Lovdata inngår samarbeid med Rett24	5
Ny teknologi?	6
Nye styremedlemmer i Lovdata fra 2018	7
Regelproduksjonens uforutsigbarhet	8
Funksjoner i Lovdata Pro	9
<hr/>	
Årsmelding 2017	10
Nye tjenester fra Lovdata i 2017	11
Publiserte utvalg	12
Organisasjon og oppgaver	13
Styret	13
Regelforvaltning	14
Samarbeid med domstolene	15
Samarbeid med universitetene	16
Samarbeid med forlag	16
Produkter og tjenester	17
Elektroniske tidsskrifter	17
Tidsskrifter	17
Lov&Data	17
Lovdatas nettsted	17
Norges traktater	18
Varsling fra Lovdata	18
System for profesjonelle brukere	19
Markedsføring og kontakt med brukere	19
Regnskap	20
Ansatta 2017	28
Lovdatas Styre 2018	29
Rettskilder i Lovdata Pro	30

Foto forside: Bjørnar Eirik Stokkan

Styreleders betraktninger

2017 har på mange måter vært et (nytt) år i teknologiens tegn. Man kan gjerne si at ethvert år er det for Lovdata, men i 2017 har teknologien fått større oppmerksomhet enn tidligere også fra mange av Lovdatas sentrale brukergrupper.

I 2017 inngikk Lovdata avtale med Det Juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo om leveranse av digitale hjelpemidler til eksamen. Universitetet vil over til en eksamensløsning som tar utgangspunkt i hvordan studentene tilnærmer seg rettskilder gjennom studiet og den arbeidshverdagen de kommer til å møte, eller trolig kommer til å møte. Hvordan løsningen kommer til å fungere får vi komme tilbake til neste år, men første eksamen med bruk av Lovdata vil være en merkedag både for Det juridiske fakultet og Lovdata.

Hvilken arbeidshverdag vil studentene trolig møte? Det ble skrevet mange artikler og gjennomført en rekke seminarer om digitaliseringen av jussen i 2017. Det ble visst året jurister generelt begynte å ta teknologi på alvor. Digitalisering ble av mange framstilt som en forutsetning for å overleve og juristyrket er på lister over yrker som vil bli mest påvirket av ny teknologi. Lovdata vil ligge i front av utviklingen, men mener mange forventninger om raske resultater av ny teknologi er i overkant optimistiske og stiller også spørsmål ved om mye av teknologien som har fått oppmerksomhet i det hele tatt er så ny.

Lovdata har siden 1995 publisert Norsk Lovtidend digitalt, og fra 2017 kun i digital form. I 2017 så vi en betydelig økning i antall sider i Norsk Lovtidend. Dette skyldes ikke teknologien i seg selv, men særlig at Lovtidend avdeling II, de lokale forskriftene, økte i omfang. Vi vet litt om årsakene til økningen. Om økningen er tilfeldig eller om det blir en varig økning det vet vi ikke. For Lovdata er det interessant å analysere om slike endringer skyldes endringer i regelteknikk. Lovdatas data er godt tilrettelagt for forskning. Dette er et potensial som er for lite utnyttet.

Avvikingen av den trykte utgaven av Norsk Lovtidend fra 2017 er gått fint. Det er godt å konstatere, og ikke uventet. Lovdata har knapt fått en henvendelse, og de vi har fått har vært fra store internasjonale biblioteker som har vært bekymret

Foto: Lovdata \ Kristian Torp

for at det skulle ha blitt et hull i samlingene deres. Dette er nok et eksempel på overgang til en digital løsning som er overmoden når den skjer. Norsk Lovtidend er blitt tilpasset digitale muligheter, heftene bortfalt og kunngjøringene har kun en unik identifikator – act by act.

Utviklingen går stadig raskere, og en forsvarlig forvaltning av Lovdata har over tid gitt behov for opparbeiding av en tilfredsstillende egenkapital. En stor del av denne kapitalen er skjernet i et sikringsfond. Sikringsfondet skal bidra til videre drift dersom Lovdata av ulike årsaker skulle få problemer med sine økonomiske forpliktelser. Kapitalforvaltning har aldri vært en kjerneoppgave for denne stiftelsen. Mer kapital å forvalte og økte krav til kapitalforvaltning har gjort dette til et tilbakevendende tema for styret i en tid der forsiktig plassering av kapital på sparekonto kaster lite av seg. For styret i Lovdata er det viktig å disponere kapitalen fremover til tiltak som kan bidra til økt rettssikkerhet bl.a. ved å bidra til å gjøre jussen forståelig for alle. De første engelske oversettelsene av lover og forskrifter ble tilgjengelige på Lovdatas åpne sider i 2017. Dette var bare starten på noe viktig.

Herman Bruserud
Styreleder

Tilbakeblikk på 2017

Lover på engelsk hos Lovdata

Beate Kronen

I dagens internasjonale samfunn har både det offentlige, firmaer og privatpersoner behov for oversatt regelverk. Lovdata har i alle år mottatt henvendelser om oversettelser, og i 2017 startet vi endelig jobben med å redigere og legge ut engelske oversettelser av norske lover. Midlene vi i 2016 mottok med Juristforbundets rettssikkerhetspris er benyttet til å få i gang arbeidet.

Jobben er utfordrende av flere grunner. Det å oversette regelverk krever mye kunnskap. Oversetteren må forstå innholdet i jussen på norsk, og må vite hvordan en engelskspråklig vil oppfatte det juridiske i den terminologien som velges på engelsk. De «tekniske» begrepene må være riktig, og nivået på språket må være riktig. Er det en skal-regel, en kan-regel, eller en bør-regel? I tillegg må strukturen følges nøye slik at ledd og setninger gjenfinnes. Lovdata er avhengig av at andre besørger og kvalitetssikrer selve oversettelsene. I 2017 mottok vi tekster fra Utenriksdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og likestillingsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Landbruksdirektoratet og Arbeidstilsynet. Flere kommer nå på banen og vi oppfordrer også private til å bidra.

Regelverk endres, og det er også viktig å vite om en oversettelse er oppdatert. Lovdata bruker sin erfaring med å konsolidere regelverk, og gir en nøyaktig beskrivelse av lovtekstens tilstand. Innledningsvis vil man kunne se om loven har blitt endret, og i så fall om endringene er innarbeidet i oversettelsen eller ikke. Hvis de ikke er innarbeidet, lister vi opp hvilke endringslover som mangler og hvilke deler av teksten endringene berører. I tillegg vil vi kontakte den som har levert oversettelsen og be dem om å besørge oversettelse av endret og ny tekst. Dersom endringene ikke byr på språklige utfordringer, kan vi besørge konsolideringen selv.

De oversatte lovene ligger tilgjengelig på vår åpne nettside og i Lovdata PRO. Vi merker stor interesse for arbeidet vi har startet på og regner med at samlingen vil øke jevnlige. Mange etterspør også oversatte forskrifter, og det vil komme en tilsvarende kilde med sentrale forskrifter i 2018.

Lovdata inngår samarbeid med Rett24

Sandra Stenersen Henden

Lovdata har lenge ønsket å ha mer aktuelle artikler på forsiden av Lovdata Pro, men Lovdatas redaksjon er ikke bemannet med det for øye. Lovdata Pro har per i dag en liten netflate som kan brukes til nyheter og artikler. Vi vil at disse flatene skal inneholde interessante og aktuelle nyheter og artikler om bl.a. konkret lovarbeid, regevaluering og konkrete avgjørelser for brukerne.

Rett24 ble opprettet av redaktør Kjetil Kolsrud og lansert i november 2017.¹ Rett24 har som formål å publisere uavhengig journalistikk og debatt om nasjonale og internasjonale rettsavgjørelser, lovforslag, uttalelser og bransjenytt for jurister. I desember 2017 inngikk Lovdata og Rett24 et formelt samarbeid om utvalgte saker fra Rett24 på forsiden av Lovdata Pro. Rett24 bidrar til å gjøre forsiden i Lovdata Pro mer levende og aktuell.

Rett24 retter seg mot jurister og Lovdata vil i allfall foreløpig kun omtale artiklene i Lovdata Pro. Rett24 på sin side vil lenke til den aktuelle avgjørelsen i Lovdata Pro så snart den foreligger i systemet. Lovdata gjengir vanligvis kun tittel og ingress. Tekst som Lovdata publiserer skal være nøytral og faktabasert, og i tråd med Rett24 sine ambisjoner, holde et faglig høyt nivå og være relevante for norske jurister.

Gjennom samarbeidet med Rett24 kan Lovdata også bli gjort oppmerksomme på avgjørelser fra bl.a. tingrettene som vi bør publisere fordi de er juridisk interessante. Samtidig håper vi at leserne kan gjøres oppmerksomme på en enda større andel saker i Lovdata Pro når Rett24 belyser disse gjennom sine artikler.

---

¹ Kjetil Kolsrud, Rett24; <http://rett24.no/articles/lovdata-inngar-samarbeid-med-rett24>

Ny teknologi?

Odd Storm-Paulsen

*I dag såg eg tvo månar,
ein ny
og ein gamal.
Eg har stor tro på nymånen.
Men det er vel den gamle.*

Olav H. Hauge

Hauges dikt er ofte brukt til å kommentere fremtidsoptimisme eller mangel på sådan. Vi kunne ikke dy oss denne gangen. 2017 var året da oppmerksomheten om kunstig intelligens (AI), maskinlæring, automatisering og roboter for alvor tok av også i juridiske miljøer. Alle større advokatfirma med respekt for seg selv må ha planer for bruk av «ny teknologi». Det er ikke bra om konkurrenten får et teknologisk forsprang eller kan framstå som mer moderne og fremtidsrettet.

Det er store forventninger om raske endringer i hvordan oppgaver kan løses og til at programvare i løpet av kort tid helt eller delvis vil erstatte mennesker til en rekke juridiske oppgaver. Det ryktes om store besparelser innen advokatenes selskapsgjennomganger, due dilligence, også i Norge, men ellers er det få som så langt har vist fram noe som helst basert på «ny teknologi», og hvor mye av løsningene er «ny teknologi».

Løsningene det refereres til internasjonalt er utviklet for store språk – engelsk, spansk, kinesisk. Leverandørene og teknologientusiaster viser til eksempler fra engelsktalende land og store selskaper arbeider hardt for å selge inn sine generiske løsninger til norske juridiske virksomheter. Norsk er et lite språk, få parallelle tekster er tilgjengelig for språklig analyse, og det gir en stor utfordring når programmene må læres opp til å skjønne norsk.

Store internasjonale aktører dominerer markedet på teknologisiden. Mye av basisteknologien for AI stammer fra før årtusenskiftet, så heller ikke her er det usannsynlig at det dukker opp nye aktører på skuldrene av de store og etablerte.

Løsninger for AI og maskinlæring vil kreve betydelige investeringer. Dersom noen lykkes med å lage løsningene med «ny teknologi» kan det føre til store strukturelle endringer i det juridiske markedet. De små vil ikke kunne konkurrere med de store virksomhetene i Norge. Samtidig kan terskelen for juridisk hjelp synke.

De store norske aktørene vil ikke ha tilstrekkelig økonomi til å konkurrere med de store internasio-

nale, – iallfall ikke alene. Kanskje sitter pengene løsere i advokatkontorene enn tidligere, men vi tror det fremdeles er krav til realisme.

Nye start ups er kommet med ideer til hvordan oppgaver kan løses på nye måter. Det er bra og vi heier på nyskaping og dem som tenker utenfor boksen, men lite eller ingenting av det som vises lever opp til fanfaren. Det er som oftest det samme gamle men i en ny, skinnende innpakning.

I forvaltningen har man drevet med automatisert saksbehandling i årtier basert på tradisjonell informasjonsteknologi og statistisk analyse. Flere av de løsningene som foreslås er mer en videreføring av denne tilnærmingen enn nødvendigvis å være kunstig intelligens.

Lovdata ser også et stort potensial i «ny teknologi», men vi maner til edruelighet og for egen del er vi opptatt av å lære å krabbe og gå, før vi begynner å løpe. Vi stiller oss spørsmålet om hvorfor deler av det juridiske miljøet er blitt så opptatt av 2025 teknologi når man ikke har tatt i bruk og hente ut gevinster i 2005 teknologi. Det er store muligheter til utvikling av nye interne og eksterne tjenester og til besparelser og konkrete forbedringer på bunnlinja ved å bruke dagens løsninger bedre. For å få til det må man sette seg bedre inn i de mulighetene som er der og endre arbeidsprosesser.

Vi tror Lovdata Pro i mange år framover vil være vårt viktigste bidrag til juridisk arbeid, og vi vil i parallell bygge kompetanse og eksperimentere med nye tjenester basert på «ny teknologi» for å underbygge dette. Vi er ikke opptatt av om det er ny teknologi eller videreutvikling av dagens teknologi. Vi er opptatt av at det vi gjøre skal gi resultater og komme brukerne våre til nytte.

Er det nå toget går og vi blir stående igjen på perongen? Nei, samtidig som vi vil høste frukter som ikke er høstet med dagens teknologi, vil vi bygge kompetanse innen maskinlæring.

Vi vil samarbeide med virksomheter som kan utfylle oss og som vi kan lage nye tjenester sammen med, som kommer eksisterende brukere til gode, og tiltrekker nye. Om optimistene har rett kan det bli tjenester som vi ikke trodde var mulig. Kanskje får vi utrettet noe med «ny teknologi» allerede i 2018, mulig er det for tidlig, når støvet som er virvlet opp har lagt seg.

Nye styremedlemmer i Lovdata fra 2018

Kyrre Grimstad

(f. 1972). Stortinget, styremedlem fra våren 2018. Cand.jur., Universitetet i Oslo, 2001. Master of Laws in International Law, University of Cape Town, 2001. Assisterende direktør, Stortinget fra januar 2018. Lagdommer Borgarting lagmannsrett 2013–2017, spesialrådgiver Stortinget, Konstitusjonell avdeling 2010–2013, to perioder i Justisdepartementets lovavdeling 2008–2010 og 2003–2006, dommerfullmektig i Oslo tingrett 2006–2008, førstekonsulent i Statens forurensningstilsyn 2002–2003. Han var styremedlem i Den norske Dommerforening 2016–2017, leder i Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett 2015–2017 og hadde som medlem av Grunnlovsspråkutvalget 2012 hovedansvaret for den språklige moderniseringen av grunnloven foran 200-årsjubileet i 2014. Forfatter av kommentarboken «Forvaltningsloven i kommunene» (2011).

Toril Kristiansen Høyland

(f. 1964). Justis- og beredskapsdepartementet. Styremedlem fra våren 2018. Avdelingsdirektør i Justis- og beredskapsdepartementet fra 2009, først i Lovavdelingen, senere Avdeling for kriminalitetsforebygging. Cand.jur., Universitetet i Oslo, 1989. Dr. juris samme sted 1998, avhandling «Kommunale garantier: en rettslig studie».

Lovrådgiver Justisdepartementet 2005–2009, dommer i Oslo tingrett 2003–2005. Har tidligere vært stipendiat, advokat og utreder i Høyesterett. Fra 2001 til 2003 medlem av sanksjonsutvalget som avga NOU 2003:15 Fra bot til bedring. Har også vært utreder for Statens granskningsutvalg for Oslo kommune og for Evalueringsutvalget etter flodbølgekatastrofen i Sør-Asia.

Regelproduksjonens uforutsigbarhet – stor økning i kunngjøring av lokale forskrifter i 2017

Knut Davidsen

Tilgjengelig regelverk er en forutsetning for et velfungerende rettssamfunn. Borgerne skal vite hvilke regler som gjelder for dem.

Lovdata kunngjør lover og forskrifter i Norsk Lovtidend på vegne av Justisdepartementet. Norsk Lovtidend er inndelt avdeling I med lover og sentrale forskrifter gitt av departementer og sentrale myndigheter og avdeling II med lokale forskrifter, som regel gitt av kommuner, og regionale forskrifter. De regionale forskriftene er fastsatt av direktorater, regionkontorer, fylkeskommuner og andre myndigheter som har hjemmel til å gi forskrifter.

I 2017 opplevde vi nær en fordobling fra 2016 i kunngjorte forskriftsendringer i Norsk Lovtidend avdeling II. Økningen i antall kunngjorte sider var på hele 83 % i 2017. Det økte antallet forskrifter har ingen enkeltstående forklaring, men økingen i enkelte forskriftstyper skiller seg ut og noen forskriftstyper er «nye».

I helse- og omsorgstjenesteloven ble alle kommuner pålagt å fastsette en forskrift om langtidsopphold i sykehjem innen 1. juli 2017. 176 kommuner kunngjorde forskrifter i 2017. Lovdata mottar fremdeles forskrifter til kunngjøring. Forvaltningen av bever, som tidligere var regulert sammen med annet storvilt, er fra 2017 regulert gjennom egen forskrift. Bakgrunnen for å gi en egen forskrift var å forenkle administreringen av beverjakten. 75 kommuner kunngjorde «beverforskrifter» i 2017 og vi mottar fremdeles forskrifter til kunngjøring. Som eksempel fra tidligere år kan de lokale forskriftene om unntak fra tidsfrister i oppmålingsforretninger, hjemlet i matrikelloven og matrikkelforskriften nevnes. Så langt har over 130 kommuner vedtatt denne forskriften. For fylkesvise forskrifter om veglister, lister som gir oversikt over hvilke veier nyttekjøretøyer kan kjøre på, har det vært mer enn en dobling i 2017 etter at ordningen ble utvidet fra fire til seks lister for hvert fylke. Kommunereformen ga i 2017 32 forskrifter om kommune- og fylkessammenslåinger, denne prosessen forventes å gi mange forskrifter som skal kunngjøres også i år og i årene fremover.

Forskriftene som er nevnt overstår alene for ca. 600 av de 1056 kunngjorte forskriftene i 2017.

Resten av forskriftene gjelder vern av naturreservater, hundehold, fisk, fiskeesykdom, kommunale gebyrer, havner og farvann, jordbruk, feiing og branntilsyn inkludert fyrverkeri, politi og politidistrikter, avløpsanlegg, avfall, piggdekkgebyr, adressetildelingregler, salg av alkohol og mange andre forskriftstyper kommuner, fylker og andre myndigheter kan fastsette og kunngjøre. Her er noen eksempler på disse typene forskrifter fastsatt de siste årene.

- Forskrifter om videregående opplæring. 67 forskrifter gitt av fylkeskommunene.
- Forskrifter om brenning av avfall. 147 forskrifter fastsatt av kommunene.
- Forskrifter om vern av naturreservater, bare i 2017 ble det fastsatt 105 forskrifter om vern, 75 forskrifter i 2016 og 64 forskrifter i 2015.

I Lovdata er det 9124 ajourførte, regionale og lokale forskrifter per 23. april 2018. Hver kommune kan fastsette mer enn 30 forskjellige forskrifter, i tillegg kommer de regionale forskriftene. Antallet vil øke for hvert år, det gis for eksempel hvert år nye forskrifter om naturvern uten at det oppheves tilsvarende antall. Det samme gjelder lokale fredninger av kulturminner.

Økningen i antall kunngjorte forskrifter kan også ha som årsak at flere kommuner, fylker og andre regelgivere har blitt oppmerksomme på å kunngjøre forskriftene de har ansvaret for. Økt tilgjengelighet til forskriftene i Lovdata synliggjør hvorfor forskriftene skal kunngjøres. Lovdatas åpne sider er et populært nettsted og mange andre nettsteder lenker til Lovdatas åpne sider. Borgerne forventer at alt regelverk er tilgjengelig samlet.

Forskrifter som ikke er kunngjort fremkommer ikke ved søk i Lovdata. Vi opplever forskjeller i kunnskapen om forskriftsarbeid fra kommune til kommune, men vi har ikke erfart noen forskjell på store og små kommuner når det gjelder kunngjøring. Årsaken til utelatt kunngjøring kan også være unntaksbestemmelsen i forvaltningsloven § 38 tredje ledd, hvor det står at når kunngjøring «ikke er formålstjenlig, kan kunngjøring i stedet foregå på annen måte». f.eks fordi en forskrift gjelder for en svært avgrenset periode. Med dagens praksis med daglige kunngjøring og ajourføring av forskriftene burde dette unntaket i forvaltningsloven oppheves.

Funksjoner i Lovdata Pro

Søkefunksjoner:

Hurtigsøk: Du søker på «google-måten» i alle rettskildene på én gang. Synonymer fra Lovdatas synonymliste settes inn automatisk.

Avansert søk: Søket kan spisses ved hjelp av operatører og søk bestemte steder i dokumentene (feltsøk).

Rettskilder: Gir en oversikt over alle rettskilder systematisert etter type og med kronologisk og ev. alfabetisk register lett tilgjengelig. Det er også inngang til avansert søk i den enkelte rettskilde.

Registre: Gir en effektiv inngang til alt innhold i Lovdata Pro. Det er mulig å velge mellom ulike registre som kronologisk, alfabetisk, departementsregister, fylkesregister og NAV-register m.m.

Rettsområder: Gir deg tilgang til dokumenter innenfor ulike tema. Rettsområdene er knyttet til aktuelle lover og/eller deler av lover.

Personlige arbeidsverktøy:

Hjem: Tar deg til førstesiden.

Utvalg: Samle dokumenter – f.eks. i forbindelse med en sak eller innenfor et fagområde. Utvalgene kan deles med andre og struktureres i mapper.

Merknader: Skriv personlige merknader, gruppemerknader, firmamerknader og merknader for alle. Merknadene kan du dele med andre – f.eks. med medlemmene i en faggruppe.

Varslinger: Gir deg varsling om endringer i regelverk og om nye rettsavgjørelser mv. som henviser til ønskede lover, lovparagrafer eller rettsområder. Varsling kan også opprettes på søk.

Grupper: Det er enkelt å opprette grupper som kan dele utvalg og merknader.

Søkehistorie: Husker søkene dine. Tilgang til å administrere søkevarslinger m.m. Favorittsøk kan lagres.

Hjelp: Her finner du hjelpetekster, instruksjonsvideoer og ytterligere informasjon.

Tilbakemelding: Brukerne har mulighet til å gi tilbakemeldinger i systemet.

Mine innstillinger: Her kan du logge ut, se oppdateringsdatoer m.m. samt redigere profilen din.

Årsmelding 2017

Kunngjøring av regelverk

Etter oppdrag fra Justisdepartementet utfører Lovdata den elektroniske kunngjøringen av lover og forskrifter og utga også papirutgaven av Norsk Lovtidend frem til avviklingen etter 2016 årgangen. I Norge har den elektroniske kunngjøringen hos Lovdata vært den offisielle kunngjøringen siden 1. januar 2001.

I 2017 ble det vedtatt og kunngjort 126 lover og 2629 forskrifter, endringsforskrifter, ikrafttredelser, delegeringsvedtak, opphevelser og andre typer vedtak. 1573 av kunngjøringene var i Norsk Lovtidend avd. I og 1056 i Norsk Lovtidend avd. II. En stor del av Lovdatas arbeid i forbindelse med kunngjøringene består i teknisk kvalitetssikring av tekstene, (jf. avsnittet nedenfor om regelforvaltning.). Kunngjøring av lover og forskrifter skjer normalt hver dag for Norsk Lovtidend avd. I og to ganger i uken for avd. II. Tiden fra innsendelse til kunngjøring vil normalt variere fra kunngjøring samme dag til kunngjøring noen dager senere for Norsk Lovtidend avd. I, avhengig av de innsendte sakenes omfang og kompleksitet. Det samme gjelder for avd. II.

Lovdatas nettsted

Gratissiden www.lovdataby.no er blant Norges mest besøkte nettsteder og et nettsted svært mange har et forhold til. Omtrent halvparten av oppslagene gjelder lovene.

Informasjonssystem for profesjonelle brukere

En viktig målsetning for Lovdata er å bedre tilgjengeligheten til rettskildene samt å gjøre brukerne oppmerksomme på endringer i regelverket og nye rettsavgjørelser. Lovdata arbeider kontinuerlig med å bygge ut databasene, forbedre funksjonaliteten og tilby nye tjenester.

I løpet av året ble følgende nye rettskilder inkludert i systemet:

Ny rettskilde – Oversatte lover/Translated Acts – NLE

Lover på engelsk er en samling norske lover oversatt til engelsk. Lovdata samler inn og redigerer lover oversatt til engelsk.

Lovdata har ikke selv oversatt tekstene. Oversettelsene er levert av departementer, andre offentlige myndigheter og private aktører.

Oversettelsene er ikke offisielle versjoner av regelverket; de er kun for bruk i informasjonsøyemed. Dersom det

ikke er samsvar mellom norsk og engelsk tekst, er det den norske versjonen som gjelder

Ny rettskilde – Rundskriv fra UNE – RUNE

UNEs stornemndsvedtak (UNESV) er vedtak fra UNEs stornemnd. Stornemndvedtakene har presedensvirkning for etterfølgende saker i UDI og UNE.

UNEs interne retningslinjer (UNEIR) og UNEs faglige veiledere (UNEFV) er dokumenter som skal sikre at saksbehandlingen har god kvalitet, er effektiv, og at like saker blir behandlet likt.

Lovdata har et utvalg av disse dokumentene.

UNEs praksisnotater (UNEPN) beskriver praksis innenfor bestemte tema. Notatene er utarbeidet på grunnlag av en gjennomgang av et utvalg av vedtak.

Ny rettskilde – Stiftelsesklagenemnda – STKN

Stiftelsesklagenemnda ble opprettet 1. juli 2015 og er en uavhengig klagenemnd som er opprettet av Kulturdepartementet. Klagenemnda behandler klager over Stiftelsestilsynets vedtak etter stiftelsesloven, samvirkeloven, arveloven og dekningsloven.

Den som ønsker å klage på et vedtak truffet av Stiftelsestilsynet, må sende klagen til Stiftelsestilsynet innen tre uker etter at vedkommende mottok vedtaket. Stiftelsestilsynet vil da vurdere saken på nytt. Dersom tilsynet ikke finner grunn til å omgjøre vedtaket, vil de sende klagen videre til Stiftelsesklagenemnda.

Stiftelsesklagenemnda har tre faste medlemmer, med personlige varamedlemmer.

Ny rettskilde – Lotterinemnda – LOTN

Lotterinemnda er en uavhengig klagenemnd opprettet av Kulturdepartementet. Sekretariatet for Lotterinemnda er fra 1. april 2017 lagt til Klagenemndssektariatet i Bergen.

Alle vedtak etter lotteriloven fattet av Lotteritilsynet i første instans, kan klages inn for Lotterinemnda.

Det samme gjelder vedtak som Lotteri- og stiftelsestilsynet fatter etter Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Rettskilden inneholder vedtak fra 2010 til i dag.

Norges traktater tilgjengelige i Lovdata Pro og på åpne sider

Norges traktater ble publisert i lovdataby.no ved årsskiftet. Valget ble gjort synlig i menyen to uker senere. Norges traktater erstatter UD's traktatregister og bygger på løsningen for presentasjon av lovtidend.

Nye tjenester fra Lovdata i 2017

Varsling på søk

Funksjonen gjør det mulig å gjenbruke favorittsøk ved å opprette søkevarslinger og fortløpende se resultatet av de søkene man utfører ofte.

Varsel kan mottas på e-post, og er tilgjengelige fra varslingklokken i venstre marg. Det er særlig nyttig å opprette søkevarslinger på søk med komplekse søkekriterier - som lovhenvisningskombinasjoner og/eller stikkord. Det er også mulig å opprette søkevarsling på et hurtigsøk.

Spesielt innenfor ulovfestede rettsområder kan søk med stikkord og uttrykk gi nyttige oppdateringer på nye rettsavgjørelser

Publiserte utvalg

Funksjonen gjør det mulig å gjøre et utvalg tilgjengelig for alle brukere av Lovdata PRO, altså en utvidet delingsfunksjon. Andre brukere finner utvalget enten ved å motta en lenke på f.eks. e-post, eller ved å skrive inn en kort «hentekode» som kan sendes på e-post, SMS eller leses opp over telefon. Som mottaker velger man selv om og når man vil hente utvalget.

Publiserte utvalg blir plassert sammen med andre utvalg. Et publisert utvalg er et statisk utvalg. Dvs. at brukeren som har hentet utvalget ikke har mulighet til å endre utvalget.

Deling av mapper

I tillegg til å dele enkeltutvalg med en gruppe eller enkeltbrukere kan man tildele gruppen og/eller enkeltbrukeren en mappe inkludert mappens utvalg i en operasjon.

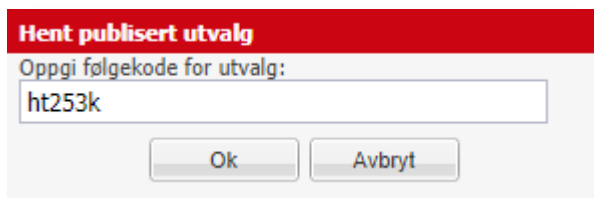
Den som har fått tildelt en delt mappe vi finne den delte mappen med tilhørende utvalg i sin utvalgsmeny.

En delt mappe er statisk, og mappens utvalg kan ikke endres/slettes av de som er tildelt mappen. Det er heller ikke mulig å flytte utvalgene til andre mapper. Det er bare den som har delt mappen som kan endre utvalgene, og dette gruppemedlemmet kan også slette hele mappen. Da blir mappen inkludert utvalg også slettet hos de andre som er blitt tildelt den delte mappen.

Publiserte utvalg

Funksjonen gjør det mulig å gjøre et utvalg tilgjengelig for alle brukere av Lovdata PRO, altså en utvidet delingsfunksjon. Andre brukere finner utvalget enten ved å motta en lenke eller ved å skrive inn en kort følgekode i systemet.

<https://lovdata.no/pro/r/utvalg?kode=95th>

Dialogboksen har en rød overskrift "Hent publisert utvalg". Under overskriften står "Oppgi følgekode for utvalg:". I inputfeltet er "ht253k" skrevet inn. Nederst i dialogboksen er det to knapper: "Ok" og "Avbryt".

Det publiserte utvalget er nå synlig hos brukeren som har hentet det. Publiserte utvalg er markert med:

Skrivebordssiden har en overskrift "DINE UTVALG" med et mappeikon. Under overskriften er det to knapper: "Ny mappe" og "Nytt utvalg". Deretter er det en søkefunksjon "Hent publisert utvalg" med et søkefelt som inneholder "Søk i utvalg". Under søkefunksjonen er det en liste over publiserte utvalg:

- Publiserte utvalg
- Kjøpsrett (12 dokumenter)
- JUS 1111 - Avtale- og kjøpsrett (28 dokumenter)

Har man fått tilsendt en lenke klikker man på lenken for å komme til det publiserte utvalget i Lovdata Pro.

Organisasjon og oppgaver

Den allmennyttige stiftelsen Lovdata er opprettet av Justisdepartementet og Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Lovdatas formål er å opprette, vedlikeholde og drive systemer for rettslig informasjon. Driften skal være selvfinansierende.

Lovdata samarbeider med Stortinget, forvaltningen, domstoler og universitetene for å gjøre rettskildene i Norge mest mulig tilgjengelige. Lovdata ser det som sin oppgave å tilby generelle og komplette databaser over de ulike rettskildene. Lovdata leverer også tekst til forlag som tilbyr både tradisjonelle og elektroniske publikasjoner på spesielle rettsområder.

Lovdatas personalressurser er innrettet mot redaksjonelt arbeid og utvikling av nye produkter og tjenester. Lovdata bruker lite ressurser på administrasjon og har lagt vekt på å nå kundene gjennom rådgivning og brukerstøtte.

Styret

Fem sentrale institusjoner innen rettslivet i Norge har anledning til å oppnevne hvert sitt medlem til Lovdatas styre. Lederen utpekes av Justisdepartementet. Ved årets slutt var styrets sammensetning følgende:

FØRSTEAMANUENSIS HERMAN BRUSERUD (*styrets leder*)

oppnevnt av Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo

FISKERIUTSENDING HANS FRODE KIELLAND ASMYHR

oppnevnt av Justis- og beredskapsdepartementet

ADVOKAT LILL CHRISTIN EGELAND

oppnevnt av Den norske Advokatforening

LAGDOMMER BJØRNAR EIRIK STOKKAN

oppnevnt av Den norske Dommerforening

DIREKTØR IDA BØRRESEN

oppnevnt av Stortinget

Regelforvaltning

I likhet med andre høyt utviklede land har Norge et omfattende og dynamisk regelverk som på mange måter kan ses som et formalisert speilbilde av samfunnet. Regelverket utvikler seg i takt med samfunnet. I Norge har vi god oversikt over dette regelverket. Dette skyldes blant annet Lovdatas innsats med teknisk kvalitetssikring og konsolidering av lover og forskrifter.

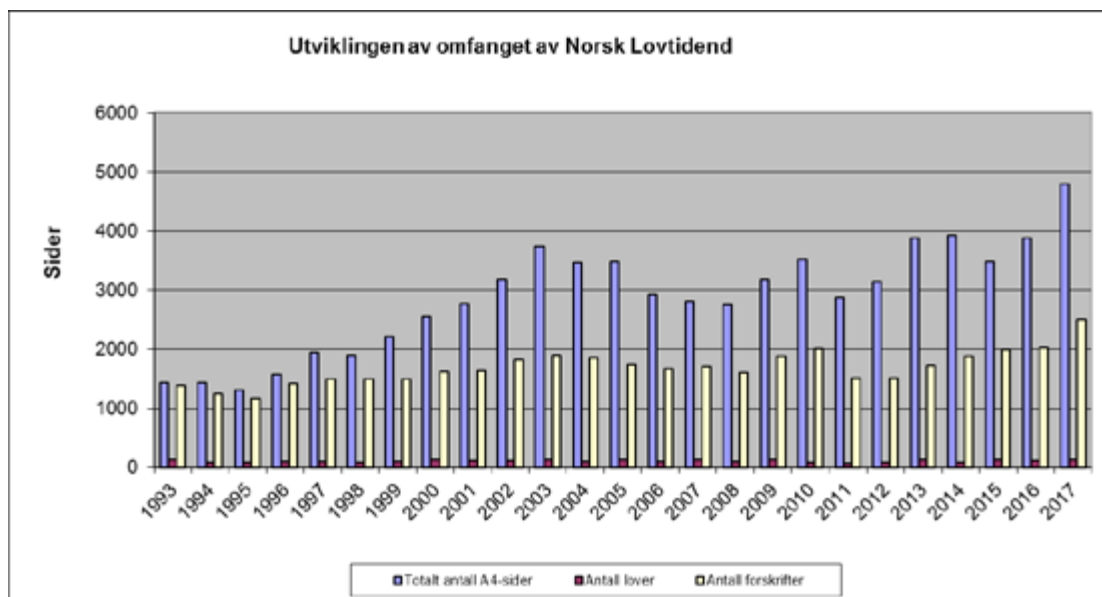
I forbindelse med utgivelsen av Norsk Lovtidend blir nye lover og forskrifter sendt inn til Lovdata, hvor de blir registrert og strukturkodet. Henvisninger, ikrafttredelser, opphevelser og forskriftshjemler blir kontrollert mot eksisterende regelverk. Det spesielle i Norge er at hele regelverket blir konsolidert, ikke bare lovene, men også de sentrale og lokale forskriftene. At et regelverk blir konsolidert, betyr at nye endringer fortløpende blir innarbeidet i den gamle loven eller forskriften, slik at man kan finne frem til den gjeldende ordlyden uten å måtte drive detektivarbeid. Konsolidering betyr også at man fjerner opphevede tekster og tekster som ikke lenger har noen betydning fordi de er innarbeidet i en annen tekst. Slike tidligere versjoner blir lagret i et historisk arkiv. Dette kontroll- og konsolideringsarbeidet bidrar til at formelle feil i regelverket blir avdekket på et tidlig tidspunkt.

I Norge har vi ca. 700 lover og ca. 12 300 forskrifter mv. I 2017 ble det vedtatt 126 lover og 2629 forskrifter. De fleste av disse var endringslover og endringsforskrifter, og medførte at det måtte foretas mange tusen endringer i det eksisterende regelverket.

Utviklingen av regelproduksjonen i Norge de siste årene fremgår av følgende figur som angir antall lover og forskrifter som er kunngjort i Norsk Lovtidend, se ill. under.

Omfanget av Norsk Lovtidend viste et hopp på ca. 70% i 1992 og holdt seg på dette høye nivået frem til 1996. Til og med 2003 økte omfanget kraftig. Det er ikke først og fremst antall lover og forskrifter som har økt, men antall sider i Norsk Lovtidend.

Økningen i omfanget av Norsk Lovtidend har ikke medført at den til en hver tid gjeldende mengden av lover og forskrifter har økt tilsvarende. Dette skyldes at nytt regelverk stort sett erstatter gammelt regelverk. Økningen i volumet kan best forklares ved at regelverket nå endres oftere enn tidligere. I 2017 er det en økning både i antall forskrifter og samlet sidetall fra 2017. En stor økning i Lovtidend avd. II er den viktigste årsaken.

Samarbeid med domstolene

Gjennom avtale med Domstoladministrasjonen bidrar Lovdata til publiseringen av rettsavgjørelser fra Høyesterett, lagmannsrettene og tingrettene.

Avgjørelsene som mottas fra domstolene blir gjennomgått og strukturert. Henvisninger til lover og andre avgjørelser blir standardisert, slik at de kan utnyttes til kryssreferansesøk og andre hypertextfunksjoner. Straffesaker og en del andre saker blir anonymisert. Lovdata har konsesjon fra Datatilsynet til å behandle personopplysninger i forbindelse med drift av det rettslige informasjonssystemet.

Mottatte avgjørelser (etter avsigsår)

Domstol	Sivile saker					Straffesaker				
	2017	2016	2015	2014	2013	2017	2016	2015	2014	2013
Høyesterett	72	63	65	58	71	50	49	54	47	69
Høyesteretts ankeutvalg	1068	1203	1191	1176	1188	1291	1303	1271	1245	1239
Agder lagmannsrett	155	168	159	199	164	191	202	202	247	218
Borgarting lagmannsrett	755	795	883	922	890	509	531	503	469	539
Eidsivating lagmannsrett	193	175	179	161	133	123	144	125	144	117
Frostating lagmannsrett	203	196	205	200	187	115	149	149	124	137
Gulating lagmannsrett	293	313	342	314	284	212	212	186	229	258
Hålogaland lagmannsrett	221	200	172	185	156	119	116	131	160	133
Oslo tingrett	89	104	235	216	206	46	78	133	145	167
Andre tingretter	115	90	192	187	210	107	101	260	209	217

Tallene viser mottatte og publiserte avgjørelser hos Lovdata. Tallene for 2017 er ikke fullstendige fordi alle avgjørelsene ennå ikke var mottatt fra domstolene. Også i tidligere årganger er det noen endringer fra tidligere år pga. omkategorisering.

Lovdata mottar alle avgjørelser fra Høyesterett. Fra lagmannsrettene mottas de fleste avgjørelser, men ikke alle. Fra tingrettene mottas et mindre utvalg av avgjørelser.

Avgjørelser fra Høyesterett og lagmannsrettene publiseres løpende etter hvert som de mottas fra lagmannsrettene med unntak av avgjørelser der domstolene har besluttet utsatt offentlighet.

Samarbeid med universitetene

Lovdata har et nært samarbeid med de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø. Dette samarbeidet tar flere former. Fra begynnelsen av 2011 har studenter ved disse fakultetene hatt mulighet til å registrere seg med studentabonnement i Lovdatas system for profesjonelle. Ordningen er siden utvidet til å gjelde flere høyere læresteder. Ordningene bidrar til at tusentalls studenter hvert år får erfaring med Lovdata i studietiden. Studentene kan registrere seg på www.lovdata.no/student.

Lovdata finansierer stillinger for vitenskapelige assistenter både ved Senter for rettsinformatikk og Senter for europarett. Stillingene ved Senter for europarett er blant annet knyttet til redaksjonen for tidsskriftet EuroRett.

Lovdata bidrar også med midler til Senter for menneskerettigheter - noe som gjør det mulig for senteret å utarbeide oversatte sammendrag av utvalgte saker fra Menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

Lovdata tilbyr deltidsstillinger til studenter. Studentene deltar i redaksjonsarbeidet i Lovdata.

Samarbeid med forlag

Lovdata bidrar til produksjonen av en rekke viktige trykksaker for regelverk og avgjørelser.

Lovdata produserer trykkegrunnlaget til Overenskomster med fremmede stater etter oppdrag fra Utenriksdepartementet.

Lovdata samarbeider med Lovsamlingsfondet og Fagbokforlaget om produksjonen av Norges Lover og særtrykk av lover.

For Nordisk Skibsrederforening produseres trykkesatsen til Nordiske Domme i Sjøfartsanliggender.

For Cappelen Damm Akademisk lages trykkesatsen til deres særtrykk og spesialiserte lovsamlinger. Tekst til spesialiserte lovsamlinger leveres også til blant annet Gyldendal Akademisk forlag og Pedlex.

Lovdata har et samarbeid med Universitetsforlaget vedrørende forlagets elektroniske kommentarutgaver. Samarbeidet gjør det mulig å følge lenker fra det ene systemet til det andre, for eksempel ved at man fra en lovparagraf i Lovdata kan hoppe til kommentaren hos Universitetsforlaget. Tilsvarende kan man følge en domshenvisning i kommentaren til selve dommen i Lovdata.

Produkter og tjenester

Elektroniske tidsskrifter

Norsk Retstidende

Lovdata overtok rettighetene til og ansvaret for Norsk Retstidende da Advokatforeningen nedla papirutgaven som utkom første gang i 1836. Tidsskriftet inneholder avgjørelser fra Høyesterett og Høyesteretts ankeutvalg. Redaktør for tidsskriftet er tidligere førstelagmann Nils Erik Lie.

Lovdata Flaggsaker

Med Lovdata Flaggsaker viderefører Lovdata innholdet i Rettens Gang i elektronisk form. Tidsskriftet inneholder nevneverdige rettskraftige avgjørelser fra lagmannsrettene og tingrettene. Redaktører for tidsskriftet er lagdommer Per Racin Fosmark for sivile saker, advokat John Christian Elden for straffesaker og professor dr. juris Finn Arnesen for EU/ EØS-relaterte avgjørelser.

Tidsskrifter

Norsk Lovtidend

Papirversjonen av Norsk Lovtidend, utkom gjennomsnittlig et par ganger i måneden. Papirversjonen ble nedlagt etter 2016 årgangen. Den offisielle kunngjøringen av lover og forskrifter i Norsk Lovtidend har foregått på nettet siden 2001. Kunngjøringen på nettet betyr at tiden som går fra en lov/forskrift blir vedtatt til den blir kunngjort er betydelig kortet ned. Kunngjøring som fram til 2017 normalt ble foretatt et par ganger i uken, foretas nå hver dag.

EuroRett

EuroRett gir et bilde av hva som skjer innenfor EU-retten på en enkel og oversiktlig måte - slik at praktiserende jurister og andre interesserte raskt kan finne frem til de relevante kildene. EuroRett har abonnenter over hele Skandinavia og utkommer med 20 nummer i året.

EuroRett er den største norskspråklige publikasjonen av denne typen. Redaktørene ved Senter for europarett ved Universitetet i Oslo følger kontinuerlig et stort antall juridiske databaser, tidsskrifter og andre publikasjoner. Viktige avgjørelser fra EU-domstolen og EFTA-domstolen refereres ca. en uke etter domsavsigelsen. Norske rettsavgjørelser med tilknytning til EØS- og EU-retten refereres så snart de er avsagt. I tillegg gis det informasjon om nye forarbeider, uttalelser, vedtak mv., og det gis en oversikt over relevant litteratur og tidsskriftartikler. Professor dr.juris Finn Arnesen er ansvarlig hovedredaktør.

Lov&Data

Lov&Data er ledende innen Norden med hensyn til dekning av nyheter med rettsinformatisk interesse. Hovedvekten er lagt på nyheter fra de skandinaviske landene, men i utgangspunktet dekkes hele verden. Lov&Data bringer også referater av nye rettsavgjørelser, idet den hurtige teknologiske utviklingen gjør at mye ny juss på dette området nettopp blir skapt gjennom avgjørelser. Tidsskriftet Lov&Data utkommer med fire nummer i året.

Juridisk direktør i HP Norge og nestleder i Norsk forening for Jus og edb, Jarle Roar Sæbø, er ansvarlig redaktør. Dr.juris Henrik Udsen (Københavns universitet) og partner Tue Goldschmieding (advokatfirmaet Gorissen Federspiel) er redaktører for Danmark og doktorand Daniel Westman (Stockholms universitet) for Sverige. Sandra Stenersen Henden (Lovdata) er redaksjonssekretær.

Lovdatas nettsted

Lovdatas nettsted (www.lovdata.no) har mellom 2 og 5 millioner oppslag i måneden. Formålet med nettstedet er å gi alle tilgang til oppdaterte lover og forskrifter og til nye rettsavgjørelser. Flere tusen andre nettsteder har lenker til Lovdatas sider og sikrer seg dermed at de alltid kan vise til siste versjon av en lov eller forskrift. Informasjonen inngår på den måten også i en rekke tjenester som utvikles av andre. Lovdatas nettsted er en viktig informasjonskilde for nettbrukere over hele landet.

Nettstedet inneholder blant annet:

- den elektroniske utgaven av Norsk Lovtidend
- alle lover og sentrale og lokale forskrifter i konsolidert form
- nye høyesteretts- og lagmannsrettsavgjørelser
- enkelte nye tingrettsavgjørelser
- norske sammendrag av avgjørelser fra Menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

Man kan navigere på sidene ved søk eller ved oppslag i kronologiske og alfabetiske registre. Avgjørelsene, som er utstyrt med lenker til de sentrale lovparagrafene og oversatte sammendrag av avgjørelser fra den Europeiske Menneskerettsdomstol blir liggende på sidene i ett år.

Norges traktater

UDs Traktatregister har i flere år vært driftet av Lovdata. Fra 2017 heter registeret Norges traktater og er integrert i lovdata.no. Basen inneholder registeropplysninger om traktatene i tillegg til fulltekst av traktater som er publisert i Overenskomster med fremmede stater fra og med 1992. Tekstene finnes både på norsk og originalspråket, som oftest engelsk.

Varsling fra Lovdata

Abonnenter på tjenesten Varsling fra Lovdata (*lovdata.no/tjenester/varsling*) får varsel om endringer i lover og forskrifter per e-post. Brukerne kan velge regelverk innenfor et bestemt rettsområde - som for eksempel HMS - eller angi egne lover/forskrifter. I tillegg sendes melding om nye høyesteretts- og lagmannsrettsavgjørelser knyttet til lovene/forskriftene det abonneres på.

Lovdata opererer også en RSS (Really Simple Syndication) feed som automatisk oppdateres når det blir lagt ut nye

- nyheter
- lover eller forskrifter
- høyesteretts- eller lagmannsrettsavgjørelser

System for profesjonelle brukere

Systemet Lovdata Pro er beregnet på profesjonelle brukere i alle sektorer.

Lovdata Pro er et effektivt juridisk arbeidsverktøy. Systemet inneholder avanserte og presise søkemuligheter som gjør at brukerne kan konsentrere seg om relevant informasjon. Gjennom utstrakt bruk av lenker knyttes informasjon om samme tema sammen på tvers av lovparagrafer, forskrifter, rettsavgjørelser og juridisk litteratur.

Brukerne kan skrive egne merknader til dokumenter, velge om merknaden skal være personlig eller om den skal deles med en egendefinert gruppe, med andre i firmaet eller med alle andre som bruker Lovdata Pro.

I systemet er det effektive og brukervennlige funksjoner for å lage, lese og dele personlige juridiske utvalg av dokumenter. Utvalgene kan bearbeides i Word og eventuelt deles med andre personer i ulike prosesser.

Lovdata Pro inneholder følgende rettskilder:

Norske rettskilder: Lover, forskrifter, forarbeider, rettsavgjørelser, uttalelser, vedtak og juridiske artikler.

EØS-avtalen med over 5000 oversatte direktiver og forordninger, dokumenter fra EFTAs overvåkningsorgan, EØS-komiteens beslutninger samt avgjørelser fra EFTA-domstolen.

EUR-LEX: den engelske og deler av den danske versjonen av EU-kommisjonens rettslige informasjonssystem. Ved en systematisk utbygging av lenker mellom EØS/EU-kildene og norske lover og forskrifter, tilstreber Lovdata å øke tilgjengeligheten av dette kompliserte regelverket og synliggjøre sammenhengen med norske regler.

Lovdata Pro ajourføres og utbygges kontinuerlig. Systemet inneholder totalt mer enn 150 databaser.

Advokater, domstolene, politi og påtalemyndighet, sentral og lokal forvaltning er de største brukergruppene.

Markedsføring og kontakt med brukere

Lovdatas markedsføring er i stor grad basert på direkte kontakt med eksisterende og potensielle kunder. Lovdata legger vekt på å gi god og korrekt informasjon, nyttige råd og raskt hjelp til å løse eventuelle problemer. I den direkte kontakten med brukerne får Lovdata selv verdifulle innspill om brukernes behov og om hvordan tjenestene kan forbedres og videreutvikles. Alle Lovdatas abonnenter får gratis brukerstøtte over telefon.

Lovdata mottar mange henvendelser fra brukerne av vårt åpne nettsted, og gir raske svar også på disse henvendelsene. Vi er imidlertid påpasselige med ikke å innta en rolle som juridisk rådgiver.

Kursvirksomhet

Både de åpne kursene og kursene som blir skreddersydd for den enkelte bedrift får gode tilbakemeldinger.

Et kurs i Lovdata Pro setter kursdeltakerene i stand til å bruke systemet mer effektivt. Kursdeltakerne oppdager nye deler av systemet som de vil ha nytte av i arbeidsdagen. Alle Lovdatakurs godkjennes som del av den obligatoriske etterutdanningen for advokater.

Regnskap

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse og noteopplysninger. Det er avlagt i samsvar med lov og god regnskapskikk i Norge for små foretak gjeldende per 31. desember 2017. Årsregnskapet er basert på følgende grunnleggende prinsipper:

Inntektsføring- og kostnadstidspunkt - sammenstilling: Inntekt resultatføres som hovedregel når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester. Driftsinntektene er fratrukket merverdiavgift og rabatter. Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Varige driftsmidler: Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger. Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris.

Fordringer: Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad: Stiftelsen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning iht. lov om obligatorisk tjenestepensjon. Stiftelsen har en innskuddsordning som oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Skatt: Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 24% på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet og nettoført.

Klassifisering og vurdering av balanseposter: Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Obligasjonsfondet vurderes til virkelig verdi.

Driftsregnskap

DRIFTSINNEKTER OG -KOSTNADER	Note	2017	2016
Driftsinntekter:			
Salgsinntekter		42.857.957	39.855.265
Diverse inntekter		95.285	122.790
Sum driftsinntekter		42.953.242	39.978.055
Driftskostnader:			
Personalkostnader	1	26.272.395	24.227.582
Datakostnader		2.224.457	2.599.041
Andre driftskostnader	2, 3	8.735.664	7.869.790
Ordinære avskrivninger	4	443.781	474.403
Sum driftskostnader		37.676.297	35.170.816
Driftsresultat		5.276.945	4.807.239
FINANSINNEKTER OG -KOSTNADER			
Finansinntekter		848.932	708.456
Finansutgifter		29.230	27.818
Finansresultat		819.702	680.638
Ordinært resultat før skatt		6.096.647	5.487.877
Tilskudd til Universitetet i Oslo		128.000	538.000
Årsresultat før skatt		5.968.647	4.949.877
Skattekostnad på ordinært resultat	7	1.363.087	1.322.753
ÅRSRESULTAT		4.605.560	3.627.124

Balanse

EIENDELER	Note	2017	2016
Anleggsmidler			
Utsatt skattefordel	7	236.245	242.031
Fast eiendom		3 621.822	3 621.822
Maskiner	4	271.145	469.023
Innventar/kunst	4	334.190	320.408
Sum anleggsmidler		4.463.402	4.653.284
Omløpsmidler			
Kortsiktige fordringer	5	484.052	268.000
Forskuddsbetalte kostnader			
Obligasjoner		16.937.541	16.527.067
Bank		20.595.133	19.826.485
Aksjer		3.722.121	
Sum omløpsmidler		41.738.847	36.621.552
Sum eiendeler		46.202.249	41.274.836
GJELD OG EGENKAPITAL			
Egenkapital	6		
Grunnkapital		600.000	600.000
Sikringsfond		20.000.000	20.000.000
Annen egenkapital		14.798.794	11.171.670
Årsresultat tilført annen egenkapital		4.605.560	3.627.124
Egenkapital 31.12		40.004.354	35.398.794
Kortsiktig gjeld			
Betalbar skatt	7	1.353.169	1.302.981
Leverandører		400.093	612.073
Annen kortsiktig gjeld		2.265.457	2.032.015
Skyldig offentlig avgift		2.179.176	1.928.973
Sum gjeld		6.197.895	5.876.042
Sum gjeld og egenkapital		46.202.249	41.274.836

Oslo 14.5.2018

Styret for stiftelsen Lovdata

Herman Brusend

Toril Kristiansen Høyland

Lill Christin Egeland

Kyrre Grimstad

Bjørnar Eirik Stokkan

Odd Storm-Paulsen

Noter til regnskapet

Note 1: Antall ansatte og ytelser til ledende personer mv.

Stiftelsen har hatt 29 fast ansatte og 21 deltidsansatte studenter i 2017.

Personalkostnadene på 26.272.395 fordeler seg som følger:

Lønn	20.793.833
Pensjoner	1.845.599
Arbeidsgiveravgift	3.161.169
Andre ytelser	471.794

Lønn og annen godtgjørelse til daglig leder:

Lønn	1.276.591
Andre ytelser	15.163
Pensjoner	174.202
Totalt	1.465.956

Stiftelsen har ingen særskilte forpliktelser overfor daglig leder eller leder av styret i forbindelse med opphør eller endring av ansettelse eller verv. Stiftelsen har ingen særskilte avtaler om bonuser, overskuddsdeling eller opsjoner til fordel for daglig leder eller leder av styret.

Pensjoner og pensjonspremiefond

Stiftelsen har en innskuddsordning for sine ansatte i samsvar med lov om obligatorisk tjenestepensjon. Kostnadsført pensjonspremie i 2017 var kr 1.845.599.

Stiftelsen har et premiefond og et innskuddsfond knyttet til innskuddsordningen. Saldo på premeifondet var per 31.12.2017 kr 381.753 og saldo på innskuddsfondet var kr 2.937.585.

Premiefondet tilhører stiftelsen og kan benyttes til fremtidige premiebetalingene for forsikringsdekningene i ordningen, mens innskuddsfondet kan benyttes til å dekke fremtidig sparing for de ansatte.

Note 2: Andre driftskostnader

Stiftelsen flyttet inn i nye lokaler i 2005 og forlenget i 2014 leiekontrakten frem til 2020. Leien for lokaler i 2017 var på kr 3.487.968

Note 3: Administrasjons- og salgskostnader

Samlet godtgjørelse til styret i 2017 var kr 235.215

Samlet godtgjørelse til revisor for revisjon i 2017 var kr 63.000 eksklusiv mva.
Andre tjenester fra revisor utgjorde kr 21.550 eksklusiv mva

Note 4: Ordinære avskrivninger

	Maskiner	Inventar	Kunst	Maskinrom	Sum
Anskaffelseskost 01.01	17.661.380	3.110.526	209.100	1.042.958	22.023.964
Tilgang i år	185.944	73.741	0	0	259.685
Avgang i år	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12	17.847.324	3.184.267	209.100	1.042.958	22.283.649
Akkumulert avskrivning 1.1	17.248.151	2.999.217	0	987.170	21.234.538
Avskrevet i år	354.059	59.959	0	29.763	443.781
Avskrevet på solgte driftsmidler	0	0	0	0	0
Akkumulert avskrivning 31.12	17.602.210	3.059.176	0	1.016.933	21.678.319
Bokført verdi 31.12	245.114	125.091	209.100	26.025	605.330
Avskrivningssats	50%	25%	0%	25%	

Note 5: Kortsiktige fordringer

Utestående fordringer er nedskrevet med kr 60.000 for å dekke mulige tap. Avsetning til antatte tap på fordringer er uforandret fra 2016.

Note 6: Egenkapital

Stiftelsen har et sikringsfond på kr 20.000.000. Midlene skal bidra til å sikre videre drift i tilfelle endrede forutsetninger av teknologisk, konkurransemessig eller annen art i fremtiden.

	Grunnkapital	Sikringsfond	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital per 31.12.2016	600.000	20.000.000	14.798.793	35.398.793
Årets resultat			4.605.560	4.605.560
Egenkapital per 31.12.2017	600.000	20.000.000	19.404.354	40.004.354

Note 7: Skatt

Betalbar skatt for 2016 fremkommer som følger:

	2017	2016
Resultat før skattekostnad	5.968.647	4.949.877
Ikke fradragsberettiget kostnad	170.128	582.037
Ikke skattepliktig inntekt	-632.595	-369.290
Endring midlertidig tidsforskjell	18.690	-22.222
Underskudd til fremføring	0	0
Grunnlag for betalbar skatt	5 524 870	5.140.403
Skatt 24% (25%)	1.325.969	1.285.101
For lite avsatt tidligere år	4.132	
Formueskatt 0,3%	27.200	22.012
Sum betalbar skatt	1.357.301	1.307.113
Årets skattekostnad:		
Betalbar skatt	1.357.301	1.307.113
Formue avsatt tidligere år	0	0
Endring utsatt skatt	5.786	15.640
Skattekostnad	1.363.087	1.322.753
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skattefordel:		
Driftsmidler	-967.151	-948.462
Fordringer	-60.000	-60.000
Underskudd til fremføring	0	0
Grunnlag utsatt skatt	-1.027.151	-1.008.462
Utsatt skattefordel i balansen	236.245	242.031

Til styret i Stiftelsen Lovdata

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Stiftelsen Lovdatas årsregnskap som viser et overskudd på kr 4 605 560. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen slik det kreves i lov og forskrift, og har oppfylt våre øvrige etiske plikter i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets ansvar for årsregnskapet

Styret (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er

høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av årsregnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om stiftelsens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at stiftelsen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000, *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon*, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 25. juni 2018
KPMG AS

Ole Christian Fongaard
Statsautorisert revisor

Ansatte 2017

Administrasjon	Odd Storm-Paulsen (direktør) Tone Johannesen Elisabeth Vaakanainen
Spesialrådgiver	Trygve Harvold
Markedsføring	Ola Stenersen (markedssjef) Aud Manger (kundeansvarlig) Lene Skoli Strand Bjørnar Bruskeland
Drift og utvikling	Simon Skrede (utviklingsdirektør/prosjektleder) Anne Lise Stray Kristian Torp Tor Henning Ueland Linn Amalie T. Pettersen Petter Aas Ståle Hoberg Atle Oftedahl
Redaksjon	Knut Erik Davidsen (redaktør Norsk Lovtidend) Tone Merete Myhrvold Ragnhild Botten Weel Beate Kronen Dag Trygslund Hoelseth Mari Elton Randi Bjørhei Gudrun Wikheim Amble Kaja Kelder Sandra Stenersen Henden Merete Toffa Vegar Robertsen Veslemøy Thoresen Hult Ylva Bråten

---

Lovdatas Styre 2018

Fra venstre: Kyrre Grimstad, Torill Kristiansen Høyland, Herman Bruserud, Lill Christin Egeland og Bjørnar Eirik Stokkan

Rettskilder i Lovdata Pro:

Regelverk:

- Norges lover inkludert historiske versjoner av gjeldende lover
- Ikke-sanksjonerte lover
- Opphevede lover
- Lover på engelsk
- Sentrale forskrifter inkludert historiske versjoner av gjeldende forskrifter
- Opphevede forskrifter
- Stortingsvedtak
- Delegeringer
- Instruksjer
- Lokale forskrifter
- Kunngjøringer i Norsk Lovtidend

Rundskriv

- Departementene
- Rundskriv fra UDI
- Rundskriv fra UNE
- Finanstilsynet
- Politidirektoratet
- Riksadvokaten
- NAVs rundskrivssamling
- Skattedirektoratets meldinger
- Personalmeldinger fra staten
- Andre offentlige organer

Traktater

- Norges traktater
- Skatteavtaler mellom Norge og fremmede stater

Juridisk litteratur

- Ca. 8000 juridiske artikler i fulltekst
- MVA-håndboken
- Artikler fra EuroRett
- Lov&Data
- Skatte-ABC
- Skattebetalingshåndboken
- Skatteforvaltningshåndboken
- Statens personalhåndbok

Lovforarbeider:

- Norges offentlige utredninger fra og med 1994 – samt en del eldre utredninger
- Lovrelaterte proposisjoner fra og med 1985 – samt en del eldre proposisjoner
- Lovrelaterte innstillinger fra og med sesjonen 1991–1992
- Grunnlovsforslag fra og med sesjonen 1999–2000
- Odelstingsmeldinger fra og med 1997
- Statsrådsforedrag fra og med 2008
- Odelstingsbeslutninger fra og med 1994
- Lagtingsbeslutninger fra og med 1995
- Lovvedtak fra og med 2009
- Representantforslag fra og med sesjonen 1991–92

Organisasjoner:

- Norges fotballforbund
  - lover
  - regelverk
- doms-, sanksjons- og ankeutvalg

Avgjørelser:

- Høyesterett fra og med 1925
  - samt nærmere 4000 eldre avgjørelser
- Lagmannsrettene. Publiserte avgjørelser fra og med 1935
  - upubliserte avgjørelser fra og med 1993
- Tingrettene. Publiserte avgjørelser fra og med 1935 – utvalgte upubliserte avgjørelser fra og med 2002
- Arbeidsretten
- Jordskifteoverrettene – utvalgte avgjørelser fra og med 1991
- Jordskifterettene – utvalgte avgjørelser fra og med 1996
- Nordiske Domme i Sjøfartsanliggende
- Trygderettens kjennelser
- Høyfjellskommisjonen
- Utmarksdomstolen for Finnmark
- Kommisariske høyesterett 1941 – 1944

Uttalelser:

- Finansdepartementets uttalelser
- Justisdepartementets uttalelser
- Miljøverndepartementets uttalelser
- Sivilombudsmannen
- Skattedirektoratets bindende forhåndsuttalelser
- Skattedirektoratets uttalelser

Nemnder og utvalg:

- Ankenemnda for sykepenger i arbeidsgiverperioden
- Børsklagenemnden
- Disiplinæavgjørelser for advokater
- Domeneklagenemnda
- Elklagenemnda
- Erstatningsnemnda for voldsofre
- Finansklagenemnda
- Forbrukerklageutvalget
- Forbrukerombudets vedtak
- Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker
- Gjenopptakelseskommisjonen
- Helsepersonellnemnda
- Husleietvistutvalget
- Kabelvistnemnda
- Klagenemnda for behandling i utlandet
- Klagenemnda for industrielle rettigheter
- Klagenemnda for merverdiavgift
- Klagenemnda for miljøinformasjon
- Klagenemnda for naturskader
- Klagenemnda for offentlige anskaffelser
- Klagenemnda for petroleumsskatt (1977–1995)
- Klagenemnda for revisor- og regnskapsførersaker
- Konkurransetilsynet
- Konkurransetilsynet – vedtak i klagesaker til departementene
- Likestillings- og diskrimineringsnemnda
- Lotterinemnda
- Markedsrådet
- Medieklagenemnda
- Næringslivets konkurranseutvalg

- Oslo Børs
- Pakkereiseklagenemnda
- Partilovnemnda
- Pasientskadenemnda
- Patentstyret
- Personvernemnda
- Politidirektoratet – vedtak
- Preimplantasjonsdiagnostikknemnda
- Reklamasjonsnemnda for eiendomsmengstjenester
- Sivilombudsmannen
- Skatteklagenemnda (fra 2016)
- Skatteklagenemnda – storbedrifter
- Skatteklagenemnda for utenlandssaker
- Statens sivilrettsforvaltning
  - erstatning for strafforfølging
  - fri rettshjelp og salær
  - vergemål
- Stiftelsesklagenemnda
- Tilsynsutvalget for dommere
- Tinglysingsavgjørelser (1900–1989)
- Transportklagenemnda
  - fly
  - kollektivreiser
  - sjø
- Tvisteløsningsnemnda etter Arbeidsmiljøloven
- Vederlagsnemnda

Internasjonale regler og avgjørelser

EØS:

- Traktater
- EØS-avtalen på norsk
- Direktiver og forordninger på norsk
- EØS-komiteens beslutninger
- EFTA-domstolen
- EFTAs overvåkningsorgan – ESA

EU (engelsk versjon av Eur-Lex):

- Secondary legislation
- Preparatory works
- Case law

EU (dansk versjon av Eur-Lex):

- Avgjørelser fra EU-domstolen
- Direktiver og forordninger

Internasjonale domstoler:

- Menneskerettsdomstolen
  - norske sammendrag
- International Court of Justice (ICJ)
  - utvalgte sammendrag

Internasjonale organisasjoner:

- United Nations Human Rights
  - individklager mot Norge
- United Nations General Comments
  - generelle kommentarer til FNs menneskerettskonvensjoner

Postboks 2016 Vika, 0125 Oslo, Tlf: 23 11 83 00, www.lovdata.no